

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høringssvar fra Landbrug og Fødevarer vedr. udkast til bekendtgørelse om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter (j.nr. 20-12232-000012)

Vi sender hermed Landbrug & Fødevarers bemærkninger til den høring, Landbrugsstyrelsen har udsendt d. 8. december 2020 vedr. ovennævnte vejledning.

Vådområde- og lavbundsordningerne understøtter vigtige indsatser for både miljø, natur og klima. Vi er derfor glade for at få mulighed for bidrage med vores input til vejledningen.

Overordnede bemærkninger

Fokus på klima

Landbrug & Fødevarer hæfter sig ved, at der nu indføres mulighed for lavbundsprojekter, der kun har klimaeffekt. Landbrug & Fødevarer arbejder for et klimaneutralt fødevareerhverv senest i 2050, og udtagningen af lavbundsjord er det væsentligste og blandt de mest omkostningseffektive tiltag ift. nedbringelse af landbrugets CO₂-udledning. Derfor er det særdeles positivt, at projekter nu også kan have et rendyrket fokus på klima.

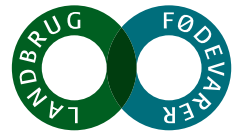
Vi bemærker dog, at kravet til klimaeffekt bør følge den nye klima-lavbundsordning, dvs. nedsættes til 10 tons CO₂. Det er ulogisk at have en ordning med et højere krav.

Ammoniak i lavbundsprojekter

Det kan være en væsentlig udfordring for gennemførelsen af lavbundsprojekter, at lodsejere frygter, at udviklingen af ammoniakfølsom natur i projektområdet kan føre til, at udviklingen af husdyrbrug i projektets nærområde vanskeliggøres/eller umuliggøres. Dette kan være en væsentlig hindring for, at lodsejeren vil gå aktivt ind i projekterne.

På denne baggrund skal Landbrug & Fødevarer henstille til, at der findes en løsning på denne markante udfordring, således at sikres, at der ikke i forbindelse med lavbundsprojekter kan opstå natur, der afkaster restriktioner på eksisterende eller fremtidige husdyrproduktioner. En mulig løsning kan være, at reglerne i naturbeskyttelsesloven og / eller husdyrbrugsloven ændres, således at ny natur, der er opstået som følge af en frivillig indgået aftale, ikke udløser specifikke ammoniakkrav i henhold til husdyrbrugsloven, når et husdyrbrug skal miljøgodkendes. Dette er blandt andet foreslået af Landbrug & Fødevarer og Danmarks Naturfredningsforening i fællesskab i forbindelse med udspillet "Fælles Løsninger" fra februar 2009.

Endvidere bør der, indtil en sådan lovændring er gennemført, foretages en konkret vurdering i forbindelse med planlægning af lavbundsprojekter, således at potentielle konsekvenser for nærliggende husdyrbrug forsøges undgået før projekterne realiseres. Er dette ikke muligt bør et projekt ikke gennemføres.

Endvidere kan der henvises til de gældende regler for vådområdeprojekter, hvoraf det jf. Vejledning om tilskud til vådområde- og lavbundsprojekter fremgår, at vådområder og minivådområder, der udlægges som virkemidler med det formål at modtage og fjerne kvælstof fra landbrugsarealer, ikke er og heller ikke kan udvikle sig til at blive ammoniakfølsomme naturområder. Dette vil også være gældende for visse lavbundsprojekter, hvor fx kvælstofreduktionen er medvirkende til at projektet kan gennemføres. I disse tilfælde skal det fremgå tydeligt at tilsagnet / tinglysningen, at der ikke kan udvikles ammoniakfølsom natur i området.

Kombination med klima-lavbundsordningen

Vi ønsker afklaret, hvorvidt denne lavbundsordning kan kombineres med klima-lavbundsordningen - under hensyn til at klima-lavbundsordningen evt. ikke indeholder jordfordeling.

Landbrugets egne rådgivere underfinansieres

Vi vurderer, at der er afsat for få midler til landbrugets rådgivere i den fremtidige vådområde- og lavbundsindsats. Rådgiverne kan maksimalt modtage 50.000 kr. fra kommunen i denne type processer. Det er et meget lille beløb i større vådområde- og lavbundsprojekter med mange hektar og mange lodsejere. Det har været en udfordring i rigtig mange år. Landmænd og lodsejere har ofte brug for deres rådgivere i disse komplekse processer.

Underfinansieringen gør det vanskeligt for landmænd og lodsejere at indgå i denne type af projekter, da de ikke kan modtage den nødvendige rådgivning til at overskue konsekvenserne heraf.

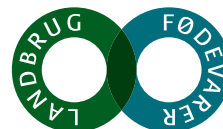
Husk fokus på lodsejerne!

Generelt vedrører bekendtgørelsen og vejledningen selve projektilskudsordningen, som skal søges af projektejerne, der enten er en kommune eller Naturstyrelsen. Det er klart, at bekendtgørelse og vejledningsmateriale derfor indeholder en masse teknik i forhold til hvordan projektordningen gennemføres. Det er dog meget vigtigt, at der under hele projektets gennemførelse holdes et skarpt fokus på de lodsejere, der er involveret i projektets gennemførelse. Hvis projektet skal gennemføres hurtigt og effektivt, er det vigtigt at have lodsejerne med om bord lige fra første færd. Eftersom der er tale om meget komplekse regler, ordninger og processer er det vigtigt, at der allerede fra starten sker en god forventningsafstemning med lodsejeren om, hvad der kommer til at ske i projektet – og ikke mindst, hvilken økonomisk situation lodsejeren vil stå i efter projektet er gennemført.

Det vil for eksempel sige:

- Hvilken kompensation og med hvilke kompensationssatser kan landmanden forvente at få på hvilke arealer.
- Hvilke andre tilskud vil arealet være berettiget til fremadrettet.
 - Kan der søges grundbetaling til hele projektarealet – eller måske kun til dele af arealet –
 - Er det muligt at søge andre supplerende tilskud som fx plejetilskud – eller vil det ikke være muligt, fx fordi arealerne kommer til at stå under vand.
- Hvornår bliver projektet gennemført – og hvad forventes det, at lodsejeren gør hvornår i den forbindelse.

I den forbindelse er det meget vigtigt, at der tidligt i projektfasen inddrages personer der har de nødvendige kompetencer til at lave denne forventningsafstemning med landmanden. Dette kunne for eksempel være en landbrugskonsulent.

Disse elementer er helt essentielle for at sikre at projektet bliver en succes helt ude hos lodsejeren. Får lodsejeren en dårlig erfaring med projektet kan denne stemning hurtigt brede sig til lodsejermodstand i andre projekter og dermed give risiko for, at gennemførslen af hele den kollektive indsats på miljøområdet bliver forsinket.

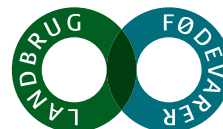
Helt konkret foreslår vi, at der laves en guide til projektejerne til, hvordan lodsejerne bedst muligt involveres. Derudover er det vigtigt, at der også er mere fokus på den del af processen i vejledningsmaterialet til projektordningen. Det kunne fx være i afsnit 3.5, 3.8 og 3.13, der blandt andet handler om kompensation til lodsejerne, andre tilskud på arealerne og anvendelse af konsulentbistand.

Ud over dette er det vigtigt at fokusere på, at de regler og krav, der møder lodsejerne, bliver så enkle og let forståelige som overhovedet muligt – således, at det er helt tydeligt for lodsejeren hvad han skal levere både for at få gennemført projektet og for at opretholde de forventede tilskud på arealerne fremadrettet, og at det sikres, at medvirken i et projekt ikke forsinkere udbetalingerne af landbrugsstøtte. På nuværende tidspunkt er der et stort potentiale for forenkling – ikke mindst af de administrative krav til ansøgning m.v.

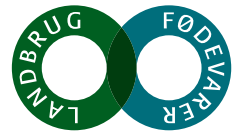
Særligt vedr. bekendtgørelsen

Vi har desuden en række mere tekstnære bemærkninger og spørgsmål til bekendtgørelsen og vejledningen.

Paragraf	Indhold	Bemærkninger
§ 8, stk. 1, nr. 5	To direkte sammenlignelige tilbud for udgifter over 50.000 kr., <i>såfremt disse foreligger på ansøgningstidspunktet.</i>	Det er uklart hvad der menes med dette. Det er ikke nævnt i den tilsvarende bestemmelse i § 7, stk. 1, nr. 3. Skal det ikke blot udgå?
§ 11, stk. 1, nr. 3, 2. pkt.	Kravet kan dog fraviges i særlige tilfælde.	Det bør kvalificeres i bestemmelsen, hvornår der kan dispenseres/fraviges. Ellers er reglen ud fra erfaring med andre regelsæt uden reelt indhold, da styrelsen aldrig finder, at der er tale om særlige tilfælde. Se til inspiration bestemmelsen i § 17, stk. 6 og § 19, stk. 6. Alternativt bør det angives i vejledningen, hvad man lægger på vægt på ved den nærmere vurdering (kriterierne for vurderingen).
§ 12, stk. 1, nr. 3	Kravet kan dog fraviges i særlige tilfælde.	Det bør kvalificeres i bestemmelsen, hvornår der kan dispenseres/fraviges. Ellers er reglen ud fra erfaring med andre regelsæt uden reelt indhold, da styrelsen aldrig finder, at der er tale om særlige tilfælde. Se til inspiration bestemmelsen i § 17, stk. 6 og § 19, stk. 6. Alternativt bør det angives i vejledningen, hvad man lægger på vægt på ved den nærmere vurdering (kriterierne for vurderingen).
§ 13, stk. 2	Kravet kan dog fraviges i særlige tilfælde.	Det bør kvalificeres i bestemmelsen, hvornår der kan dispenseres/fraviges. Ellers er reglen ud fra erfaring

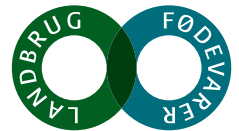
		<p>med andre regelsæt uden reelt indhold, da styrelsen aldrig finder, at der er tale om særlige tilfælde. Se til inspiration bestemmelsen i § 17, stk. 6 og § 19, stk. 6.</p> <p>Alternativt bør det angives i vejledningen, hvad man lægger på vægt på ved den nærmere vurdering (kriterierne for vurderingen).</p>
§ 15, stk. 1, nr. 2	<p>Landbrugsstyrelsen træffer afgørelse om helt eller delvist afslag på ansøgninger, hvis:</p> <p>1) ansøgningen indgives for sent, jf. §§ 5-6, jf. dog stk. 2,</p> <p>2) <i>ansøgningen ikke er tilstrækkeligt oplyst.</i></p>	<p>Nr. 2 bør udgå. Nævnet har fastslået, at undersøgelsesprincippet også gælder i projektilskudsager, hvori der er fastsat en sådan regel. Se Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 14. juni 2017 (sag 32418 - https://mfkn.naevneneshus.dk/afgoerelse/58d4dfa3-05b3-4049-9910-600ffc3eddc0?highlight=32418)</p>
§ 15, stk. 2, § 18, stk. 5, § 22, stk. 3 og § 25, stk. 3	Kravet kan dog fraviges i særlige tilfælde.	<p>Det bør kvalificeres i bestemmelsen, hvornår der kan dispenseres/fraviges. Ellers er reglen ud fra erfaring med andre regelsæt uden reelt indhold, da styrelsen aldrig finder, at der er tale om særlige tilfælde. Se til inspiration bestemmelsen i § 17, stk. 6 og § 19, stk. 6.</p> <p>Alternativt bør det angives i vejledningen, hvad man lægger på vægt på ved den nærmere vurdering (kriterierne for vurderingen).</p>
§ 19, stk. 4.	<p>Prioritering af lavbundsprojekter</p> <p>Et eller flere projekter om etablering af lavbundsprojekter må ikke overstige rammerne for den forventede kvælstofreduktionseffekt i et delvandopland,</p>	<p>Reglen komplicerer ofte indsatsen lokalt.</p> <p>Hovedformålet er en klimaindsats, men kvælstofindsats sammenblandes. Der bør i stedet laves et regelsæt, så den vurderede kvælstofeffekt i projektet indregnes, når klimaprojektet/lavbundsprojektet er fuldt gennemført. Det er ukompliceret og en mere pragmatisk løsning.</p>
§ 21, stk. 3	Stk. 3. Tilsagnshaver skal inden påbegyndelse af etableringen af et vådområdeprojekt eller etableringen af et lavbundsprojekt indsende 2 direkte sammenlignelige tilbud for udgifter over 50.000 kr., hvis tilbuddene ikke er indsendt sammen med ansøgning om	Hvornår er det relevant? Skal det ikke altid ske i forbindelse med ansøgning om tilsagn?

	tilsagn om tilskud, jf. § 8, stk. 1, nr. 5.	
§ 22, stk. 2, nr. 11 og 14	Vedrørende tinglysning af servitutter	Er det nødvendigt at tinglyse disse? Det er tidsbegrænsede forpligtelser. Tilstrækkeligt med vilkår herom i tilsagn?
§ 22, stk. 2, nr. 13	1-års genopdyrkningsret ikke anvendelig	Denne problemstilling skal beskrives i vejledningen.
§ 30	Tilsagnshaver skal forud for ansøgning om udbetaling for så vidt angår etablering af vådområdeprojekter eller lavbundsprojekter indsende en slutredegerelse til Landbrugsstyrelsen.	Skal der ikke være en frist for indsendelse af slutredegerelse til Miljøstyrelsen, så man er sikker på at kunne nå at indsende slutudbetaling rettidigt?
§ 37, stk. 1	Ansøgninger om tilsagn om tilskud, projektændringer, projektoverdragelser og udbetalinger skal indgives på et særligt skema via Tast Selv.	Skal slutredegerelsen til Miljøstyrelsen indsendes på særligt skema?
§ 37, stk. 2, 2. pkt.	Landbrugsstyrelsen kan desuden foretage telefoniske partshøringer.	Det bør beskrives i vejledningen, hvornår og hvordan LBST har tænkt sig at gøre dette herunder i forhold til frister.

Bemærkninger til vejledningen

Side	Delafsnit	Indhold	Bemærkninger
23	3.4.3	Særligt om myndighedstilladelser	Relevant med en udtømmende liste over relevante tilladelser.
28 + 79	3.10 + 8.4.5	Krav til udgifterne ved udbetaling + Krav til faktura	Der er divergerende oplysninger om, hvorvidt en faktura skal være betalt inden projektperiodens udløb/inden indsendelse af slutudbetaling. Sidstnævnte må være det korrekte, jf. denne nyhed: https://lbst.dk/nyheder/nyhed/nyhed/du-faar-laengere-tid-til-at-betale-fakturaer/
62	7	I projektperioden	Skal man ikke afvente kvittering for ansøgningen, før man må gå i gang for egen regning og risiko?
63	7.3	For ansøgning om forlængelse af projektperioden skal ansøgningen	Den korte frist til ansøgning om forlængelse på 10 dage inden projektperiodens udløb giver anledning til praktiske spørgsmål, herunder henset til

		dog være modtaget senest 10 dage før den dato, hvor projektet senest skal være afsluttet.	Landbrugsstyrelsens sagsbehandlingstid på sådanne anmodninger. Kan Landbrugsstyrelsen nå at behandle anmodningen indenfor de 10 dage? Og i afkræftende fald, hvordan er den retlige stilling så for en ansøger, der rettidigt har anmodet om forlængelse, men endnu ikke har fået afgørelse herom på tidspunktet for projektperiodens afslutning?
66	7.4	Som udgangspunkt kan en overdragelse ikke godkendes med tilbagevirkende kraft. <i>Vi kan dog i særlige tilfælde, efter en konkret vurdering, godkende overdragelse med virkning fra den dato, hvor vi har modtaget ansøgning om ændring af tilsagnshaver.</i>	En overdragelse af tilsagn har vel altid virkning fra den dato, der er angivet som overdragelsesdato. Ellers bliver det jo afhængig af LBSTs sagsbehandlingstid. Det er et af de områder, hvor der er behov for ensartet sagsbehandling på tværs af de forskellige tilskudsordninger.
66-67	7.4	Hvis I vil overdrage dit tilsagn	Afsnittet bør harmoniseres med tekst fra øvrige tilskudsordninger. Se til eksempel afsnittet herom i vejledning om tilskud til modernisering af slagtesvinestalde 2020.
80	8.4.7	Krav til betalingsdokumentation ved gaver, fritstående lån og lign.	Afsnittet om fritstående lån er godt formuleret og bør indgå i alle fremtidige vejledninger om landdistriktsordninger, hvor det er relevant.
95	10.2	Straffebestemmelser	Bør straffelovens § 289a ikke også nævnes?

Hvis spørgsmål eller problemstillinger ønskes uddybet, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Mikael Strandbygaard
Chefkonsulent

Miljø & Bæredygtighed, Landbrug & Fødevarer

D +45 3339 4680
M +45 2857 6901
E mist@lf.dk

Høringssvar fra Limfjordsrådet – Bekendtgørelse om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter (j.nr. 20-12232-000012).

Landbrugsstyrelsen har frem til 14.01.2021 bekendtgørelse om tilskud til vådområder og lavbundsprojekter herunder vejledning til denne i høring.

I udkastet til vejledning om tilskud til vådområde- og lavbundsprojekter (2021), er der i afsnittet 8.8, side 84 tabel over maksimale timesatser. Medmindre der er tale om ledelsesarbejde er den højeste sats 386 kr.

Det fremgår, at der kun udbetales til den faktiske timeløn for medarbejdere, dvs. at der kun kan udbetales de 386 kr., hvis det kan dokumenteres, at medarbejderen får denne løn. For hovedparten af de kommunale medarbejdere med den påkrævede viden på højt niveau overstiger den faktiske timeløn imidlertid denne sats, hvilket betyder, at kommunernes udgifter i forbindelse med vådområde og lavbundsindsatsen ikke bliver dækket.

Det er ikke rimeligt overfor kommunerne, at medarbejdere, hvor den dokumenterede timeløn er på mere end 386 kr., ikke kan få den fulde løn dækket. Satsen skal således hæves betydeligt, så kommunernes lønudgifter i forbindelse med indsatsen er dækket fuldt ud.

Med venlig hilsen

Jens Lauritzen
Formand, Limfjordsrådet

Jens Chr. Golding
Næstformand, Limfjordsrådet